

Commissie van Toezicht te DENDERMONDE

Gevangenis te DENDERMONDE

Jaarverslag "2017"

INHOUDSOPGAVE

Inleiding

1. Commissie van toezicht

1.1 Voorstelling en opdrachten

1.2 Samenstelling van de commissie

1.3 Werking van de commissie

2. Gevangenis

2.1 Materiële omstandigheden van detentie

2.2 Onthaal van de nieuwe gedetineerden

2.3 Hygiëne, voeding en leefruimte

2.4 Gezondheid in de gevangenis

2.5 Activiteiten van de gedetineerden

2.6 Regime en discipline

2.7 Overlegorgaan voor de gedetineerden

2.8 Uitvoering van het detentieplan

3. Behandeling van de aanvragen ontvangen door de commissie van toezicht

3.1 Procedure voor de indiening van de aanvragen

3.2 Statistieken van de aanvragen

3.3 Gevolg gegeven aan de aanvragen

3.4 Markante problemen

4. Controles uitgeoefend door de commissie van toezicht

4.1 Observatieverslagen

4.2 Relaties met de directie en het personeel

4.3 Adviezen en aanbevelingen

INLEIDING

2017 is beleidsmatig een jaar geweest van ‘aangekondigde overgang’. Potpourri IV kondigde aan dat (eindelijk) een aantal bepalingen uit de basiswet hun beslag zouden krijgen en omgezet zouden worden naar effectieve dagelijkse praktijk. Ook de werking van de plaatselijke commissies van toezicht zullen hierdoor een grondige aanpassing ondergaan. De opsplitsing van de werking in bemiddeling en klachtenbehandeling deed iedereen nadenken over zijn rol in deze commissie. We verhalen niet dat er de nodige bedenkingen en een oproep tot omzichtigheid geopperd werd bij het voornemen van de minister om beide opdrachten door eenzelfde commissie te laten uitvoeren. Bovendien werd het veel formelere en juridische karakter van de ‘klachtenbehandeling’ met de nodige bezorgdheid benaderd. Tot slot zal niet enkel de hiertoe benodigde competentie maar ook het grotere engagement en benodigde tijdsinvestering (overdag?) in het klachtengedeelte waarschijnlijk een aantal leden doen twifelen en misschien zelfs afhaken. Wij hopen dat de minister en de Centrale Raad met de nodige omzichtigheid en gezond verstand verder in dit nieuwe gegeven evolueren, en dat we de vrijwilligersinzet uit het brede maatschappelijke veld niet verliezen.

Dendermonde, december 2017

Ann Moens - voorzitter

1. Commissie van toezicht (CVT)

1.1 Voorstelling en opdrachten

Voorstelling

De Commissie van Toezicht te Dendermonde (CVT) is een forum waar vrijwilligers met diverse competenties elkaar minstens maandelijks ontmoeten.

Daarnaast is telkens een van de leden de ‘maandcommissaris’ (MC) die de aanvragen behandelt en minstens wekelijks langsgaat.

De algemene kennis en expertise uit hun dagelijks professioneel domein bundelen de leden in deze commissie in het belang van de gedetineerde en de goede werking van de plaatselijke gevangenis. Samen pogen zij een vinger aan de pols te houden van het dagelijkse reilen en zeilen met het oog op een menswaardige bejegening van de gedetineerden die in Dendermonde verblijven.

Opdrachten

(Koninklijk besluit van 21 mei 1965 houdende algemeen reglement van de strafinrichtingen)

Art. 138ter. De Commissie van Toezicht heeft tot taak:

1° een onafhankelijk toezicht te houden op de gevangenis bij dewelke zij is opgericht, op de bejegening van de gedetineerden en op de naleving van de betreffende voorschriften;

2° aan de Minister en aan de Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen, hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek, advies en inlichtingen te geven betreffende aangelegenheden in de gevangenis die rechtstreeks of onrechtstreeks met het welzijn van de gedetineerden verband houden en voorstellen te doen die zij gepast acht;

3° ten behoeve van de Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen jaarlijks een verslag op te stellen betreffende alles wat betrekking heeft op de bejegening van de gedetineerden en op de naleving van de voorschriften terzake, in de gevangenis waarvoor zij bevoegd is.

Art. 138quater. § 1. Voor zover dit voor de uitoefening van de taken omschreven in artikel 138ter noodzakelijk is, hebben de leden van de Commissie van Toezicht vrije toegang tot alle plaatsen in de gevangenis en hebben zij het recht om ter plaatse, behoudens wettelijke uitzonderingen, alle op de gevangenis betrekking hebbende boeken en bescheiden in te zien, en mits voorafgaande schriftelijke instemming van de gedetineerde, van alle stukken die individuele gegevens van gedetineerden bevatten.

§ 2. Zij hebben het recht zonder controle briefwisseling te voeren met de gedetineerden en zonder toezicht in contact te treden met hen.

§ 3. De voorzitter van de Commissie van Toezicht ontmoet de (adviseur-gevangenisdirecteur) maandelijks en telkens wanneer bijzondere gebeurtenissen dit vereisen.

1.2 Samenstelling van de commissie

In 2017 was de commissie van toezicht te Dendermonde als volgt samengesteld:

	1e mandaat	2e mandaat	functie
Moens Annie	05.03.2010	25.04.2014	voorzitter
De Landtsheer André	02.09.2011	04.04.2016	lid
Collier Marijke	02.09.2011	04.04.2016	lid
Du Four Christian	29.06.2012	04.04.2016	lid
Talloon Caroline	25.04.2014		lid
De Schepper Danny	04.12.2014		ondervoorzitter
Boterberg Luc	04.12.2014		lid
Colpaert Arsène	10.10.2016		lid
De Smet Tom	10.10.2016		lid
Tas Nathalie	10.10.2016		lid
De Rocker Christian	10.07.2017		lid
De Visscher Jean -Pierre	24.02.2006	NVT	secretaris
De Vylder Natasha	13.01.2013	NVT	plaatsvervangend secretaris
Feys Patrick	25.05.2017	NVT	lid-expert

*NVT= niet van toepassing

1.3 Werking van de commissie

(Koninklijk besluit van 21 mei 1965 houdende algemeen reglement van de strafinrichtingen)

Art. 138octies. De Commissie van Toezicht houdt ten minste één zitting per maand. De Commissie kan slechts vergaderen (wanneer de helft plus één van de leden aanwezig is).

§ 2. Eén of meer leden van de Commissie van Toezicht zijn er beurtelings mee belast gedurende één maand, ten minste éénmaal per week als maand-commissaris de gevangenis of gevangenen waarbij zij zijn ingericht, te bezoeken.

Situatie in Dendermonde:

Wij hebben, in tegenstelling tot een aantal andere CVT, steeds een (bijna) voltallige operationele commissie.

In 2017 werd voor het eerst een van onze kandidaten niet weerhouden door de Centrale Raad (CTRG). Reden die hiervoor opgegeven werd was een potentiële vermenging van de professionele positie van betrokkene en het werk als lid van de CVT. Hoewel wij de argumentatie van de CTRG tot op heden niet onderschrijven, (er zijn vele leden die in hun professioneel werk ook met gedetineerden in aanraking komen en het hangt van de maturiteit van het lid af of met de nodige professionaliteit en een correct inschattingsvermogen kan omgaan en onverenigbaarheden kan inschatten), hebben wij ons daarbij neergelegd en kozen om betrokkene als expert-lid (en niet als maandcommissaris-lid) in onze commissie te betrekken. Op die manier is alvast de directe contactname met de gedetineerden (wat het cruciale punt was voor de CTRG) vermeden en kunnen wij de expertise wel gebruiken in onze plenaire samenkomsten.

Gevolg hiervan is natuurlijk dat wij opnieuw op zoek dienden te gaan naar een geschikte vervanger voor de dus nog steeds vacante plaats. Eind 2017 is deze zoektocht al ver gevorderd maar nog niet helemaal afgerond. Wij hopen in het voorjaar 2018 opnieuw met een volledige commissie te kunnen werken.

2. Gevangenis

Voor de onderdelen hieronder baseren, wij ons op de informatie die wij verzamelden naar aanleiding van een concrete vraag/klacht van een gedetineerde. We betrachten dus geen volledigheid in de beschrijvingen, enkel een weergave van elementen waar de maandcommissarissen op botsten tijdens hun werk.

2.1 Materiële omstandigheden van detentie

- Beschrijving van het gebouw, algemene staat
 - Voor de beschrijving van de infrastructuur e.d. verwijzen wij naar onze voorgaande jaarverslagen.
 - Door het aanslepend gegeven van de procedureslag mbt de nieuw-te-bouwen gevangenis te Dendermonde, is lange tijd geen enkele structurele investering gebeurd in de huidige gevangenis, die zich in het hart van Dendermonde bevindt. Dit uit zich o.a. door problemen met de infrastructuur en materiaal in de keuken, ramen die tochten terwijl er volop verwarmd wordt, ramen in cellen die stuk zijn, etc.
- Cijfers: uit analyse van het aantal aanwezigen op de bezoekenmomenten van de maandcommissaris kunnen we concluderen dat de bevolking van de gevangenis Dendermonde in 2017 gemiddeld 20% hoger lag dan in 2016 (mediaan 2016: 195 tgo mediaanbezetting in 2017: 232). Overbevolking blijft dus een van de constanten, dubbel pijnlijk in een gevangenisgebouw met cellen, ons land niet meer waardig.
- Preventie: de interne preventieadviseur is Yves Hammel die zijn tijd verdeelt over Dendermonde en Beveren. Er is werk gemaakt van een nood- en interventieplan.

2.2 Onthaal van de nieuwe gedetineerden

- Het huishoudelijk reglement wordt overhandigd, met ondertekening van een ontvangstbewijs.
- Men ontvangt een gratis telefoonkaart met 5 euro belwaarde
- Is er sprake van bijzondere bepalingen voor buitenlandse gedetineerden, ongeletterden of analfabeten? De CVT merkt weinig tot geen specifieke maatregelen in Dendermonde voor gedetineerden die de (geschreven) taal niet machtig zijn. Taalproblemen vormen soms en ernstige hinderpaal. Ook zijn niet alle medewerkers in staat (bereid?) om indien noodzakelijk informatie in het Frans of Engels te geven.
- Kledij: bij aankomst zo nodig een pakket met ondergoed en kousen maar in principe geen schoenen. Men heeft enkel een voorraadje oude schoenen voor noodgevallen.
- Hygiënisch pakket: oa volgende toiletartikelen worden zo nodig gratis ter beschikking gesteld: zeep; tandenborstel; toiletpapier; shampoo; tandpasta; scheermesje; scheerschuim, washandje....
- Binnen de 24 u na binnenkomst, komt de directeur en iemand van de medische dienst langs.

2.3 Hygiëne, voeding en leefruimte

Voor dit onderdeel verwijzen we naar vroegere jaarverslagen. Wij zullen hier enkel aanvullend een paar accenten weergeven.

2.3.1 Hygiëne en sanitaire voorzieningen

Gezien de staat van de gevangenis te Dendermonde, is ook de infrastructurele uitrusting duidelijk ondermaats. Zelfs een stringent onderhoudsbeleid van bv de sanitaire voorzieningen, keuken,... kan hier niks aan veranderen.

Voor de **hygiëneproducten** verwijzen we naar de regelgeving huishoudelijk reglement:

De gedetineerde dient zijn uiterlijk en zijn lichamelijke hygiëne dagelijks behoorlijk te verzorgen. De penitentiaire administratie dient de gedetineerde toe te laten om deze verplichting na te leven door hem, zo nodig, volgende toiletartikelen gratis ter beschikking te stellen: Zeep; tandenborstel; toiletpapier; shampoo; tandpasta; scheermesje; scheerschuim. Het ongeoorloofd gebruik en de verspilling van deze toiletartikelen zullen gesanctioneerd worden.

In Dendermonde wordt inderdaad een 'hygiënisch pakket' uitgedeeld.

Slaapgelegenheid: er zijn **veel rugklachten** zijn bij gedetineerden, die vaak te maken hebben met de **slechte kwaliteit van de matrassen**. Er werd ontdekt dat er een stock was, die niet volledig gebruikt werd. Onlangs werd wel van elke matras de hoes vernieuwd. Gezien de klachten niet nieuw zijn vroeg de commissie om dit probleem pro-actief aan te pakken en de staat van de matrassen na te kijken. In principe wordt -telkens een gedetineerde in een cel wordt gezet- een 'plaatsbeschrijving' opgemaakt, met onder andere de staat van de matras. Men heeft ook geen idee hoe lang een matras al in gebruik is. De directie is zich bewust van de slechte kwaliteit van de matrassen in het algemeen, wat ligt aan het feit dat bij aanbesteding vooral de prijs doorslaggevend is. De commissie stelde voor om een inventaris te maken van de in-gebruik-genomen matrassen + ernstige controle op de toestand van de matrassen en vervanging van de slechtste matrassen door de beschikbare stock. Nadien op regelmatige tijdstippen de staat van de matrassen controleren en waar nodig nieuwe bestellen. Een celbezoek ter controle toonde aan dat de staat van zowel matrassen als hoofdkussens inderdaad niet overal OK is.

Warm water: wordt enkel 's morgens bedeed. Men kan sinds het voorjaar 2017 ook een waterkoker met laag wattage (nodig door de staat van de gevangenis) aankopen.

Was: kledij wordt na het wassen niet gestreken. Een wasbeurt kost 0,-50 euro. Kledij kan normaal niet verloren gaan: iedereen heeft drie zakken (genummerd) witte was, blauwe was en oranje zak voor transfer. Een gedetineerde deed de suggestie om de uren van de wasophaling per sectie uit te hangen ad valvas. (is voor elke sectie anders en bij mutatie van cel/sectie is dit niet altijd onmiddellijk duidelijk)

2.3.2 Voeding

- MC zelf gecontroleerd: de keuken en koelcellen zijn inderdaad zeer proper
- Subsidiëring voedsel vorig jaar verminderd met 5 eurocent: krijgen nu nog 3,41 euro per dag per gedetineerde voor 3 maaltijden! Er zijn geen andere bronnen van financiering of van gesubsidieerde voedselleveringen. Men krijgt dagelijks 200 gram vlees en 150 gram charcuterie.
- Er zijn bijzondere voedingsregimes voorzien voor bijzondere categorieën. De CVT heeft er geen zicht op of er ook voor 'ouderen' een specifieke regeling voorzien is. Voor vegetariërs wordt steeds secuur gelet op de samenstelling (bevestigd door directie).
- Voedingsregimes van religieuze aard worden gerespecteerd, hoewel het niet duidelijk is of dit voor alles religies even sterk uitgewerkt is. Men heeft de mogelijkheid halal-voedsel te vragen. Extra werk door de ramadan: warme maaltijden serveren om 18 u (bij avondmaalbedeling) in metalen warmhouders in isomobox.
- Keuken:
 - Het attest van de Voedselinspectie dateerde begin 2017 van november 2015. In het voorjaar is er een uitgebreide inspectie geweest: men volgt strikt procedure HACCP op. Het Voedselagentschap gaf dan ook een positief rapport: voldoet 100%, zonder opmerkingen!.
 - Onlangs lek in waterleiding in plafond keuken: opengebrouwen en hersteld maar nu moet er opnieuw betegeld worden. Steunbalken liggen bloot.
 - De staat van de keuken is dus netjes maar zowel infrastructuur als qua uitrusting STERK ONDERMAATS. (pijnpunt!) De CVT heeft de staat van de keuken geprioriteerd bij de directie (die dit volmondig deelde).
 - half 2017 had men nog slechts 1(!) grote werkende kookketel en moest men improviseren zoals op een jeugdkamp. Van de vier ketels zijn er drie defect. Moesten én water opwarmen, én soep én saus maken in dezelfde ketel.
 - Vaatwasmachine versleten, slechts één friteuse ...
 - rampzalige toestand keukenmaterieel (cf infra) zorgt voor gebrekkige keukenservice en vertragingen bij serveren middageten, omdat in 2 shiften moet gekookt worden, waardoor men te laat is voor bezoek of het eten koud is bij terugkeer van bezoek.
 - Opvolging: van de uitrusting is intussen prioriteit gemaakt. (zie ook bijlage drie). Reparatie kookmateriaal en keukeninfrastructuur is de verantwoordelijkheid van de Regie der gebouwen en niet Justitie. Dit werd duidelijk nav een dispuut over met wiens budget dit diende opgelost...
- Kantine:
 - De producten die in de kantine aangeboden worden: er is in 2017 tussen een aantal CVT een uitwisseling geweest mbt de lijst kantineproducten, de prijszetting e.d. De verschillen waren gigantisch.
 - In Dendermonde maakt men op de kantenlijst gebruik van pictogrammen, wat een STERK PUNT is. Immers, vele gedetineerden zijn de geschreven (Nederlandse) taal niet machtig.
 - Voor de bestelling maakt men gebruik van lokale supermarkten. Er is een directielid die droomt van een verdeelcentrum (soort kleine supermarkt IN de gevangenis, in afspraak met een winkelketen)
 - Er zijn ook klachten over 'te dure producten'.
 - Er zijn veel klachten over de kantine-boekhouding. De CVT heeft dit onderzocht. Heeft te maken met de interne verwerking van de aanvragen. Hierdoor kan het gebeuren dat het individueel budget op is vooraleer het rookgerief verrekend wordt (en men het dus niet meer krijgt).(zie ook bijlage drie)

2.3.3 Leefruimte

- Zie vorige jaarverslagen. Quasi ontoelaatbaar verouderde cellen
- Gesprek op 31/5 over maatregelen tijdens grote hitte met de centrumoverste: om 6 u wordt het 'winket' deurtje in celdeur opengezet, kunnen dan door openzetten raampje het wat laten tochten zodat koude buitenlucht kan binnenkomen.

Drinkwater ter beschikking aan kraantje van de lavabo. Als het water te warm wordt krijgen ze gratis gekoeld flessenwater op cel. Kunnen niet vaker douchen dan anders, maar op de wandeling is er ook een kraantje beschikbaar met koud water.

Een PB signaleert dat de gedetineerden vaak tegenop zien om 's ochtends op te staan om hun cel te verluchten. Blijven vaak ook liggen in bed waardoor ze hun ochtendwandeling missen om 9u (en niet alleen in de ramadan !). Men geeft wel toe dat het op bepaalde cellen wel héél warm kan worden

2.4 Gezondheid in de gevangenis

2.4.1 Toegang tot medische verzorging

- Er is een permanentie van **verpleegkundigen** (1,5 FTE in totaal, 1 FTE verpleegk + 2 kwart-time verpleegk via interimcontract) van 7u tot 15u op weekdays en van 8 tot 14 u op zaterdag en 8-11 u op zondag. Er komt elke dag **een dokter** langs (buiten urgenties en intake): dr. Triest komt tussen 7 u en 8 u (veel gedetineerden zijn dan nog niet wakker...) en dr. De Ridder komt rond 13.30 u. Dagelijks zijn er ongeveer 30 à 40 aanvragen voor consultatie/verzorging, waar de verpleegkundigen een triage doet om te bepalen wie die dag bij de dokter kan langskomen of door haar geholpen wordt. De verpleegkundige signaleert dat gedetineerden die bijna elke dag een consult aanvragen niet altijd opgeroepen worden. De medische dienst gebruikt een elektronisch medisch dossier maar is blijkbaar niet verplicht een (jaarlijks) rapport te maken over de activiteiten. Men kan ook geen cijfers geven over 'urgenties' e.d. De medische gegevens zouden centraal kunnen geconsulteerd worden maar de vraag is of men daar ook iets mee doet.
- **Tandarts:** heeft consultaties op di en do van 8u30 tot 12 u in een goed uitgerust kabinet. Haar interventies bestaan meestal uit tandextracties, tandsteenverwijdering en vullingen. Zeldzame prothesen voor wie het kan betalen. Signaleert dat de mondhygiëne vaak ondermaats is (rokers, verslaafden, laag opgeleiden,...). Er zijn wachttijden gesignaleerd.
- In het voorjaar 2017 werd een nieuwe **psychiater** aangesteld voor de gevangenis te Dendermonde: elke donderdagvoormiddag is Dr. Diederik Boeykens (uit Antwerpen) aanwezig in Dendermonde.
- **Interne kiné-voorzieningen.** Er zijn 3 kinesisten, wel lange wachttijden.

2.4.2 Bijzondere verzorging voor geestesgestoorde gedetineerden.

Er zijn geen voorzieningen voor geïnterneerden in de gevangenis van Dendermonde. Dit betekent niet dat er geen psychiatrische problematiek aanwezig is. Het probleem van de beschikbaarheid van psychiatertijd is in het vorige jaarverslag uitgebreider besproken. Wij blijven stellen dat – indien men na detentie evenwichtigere burgers wil afleveren- het investeren in voldoende, vlot toegankelijke en kwaliteitsvolle geestelijke gezondheidszorg tijdens detentie een absolute conditio sine qua non is.

2.5 Activiteiten van de gedetineerden

2.5.1 Bezoeken

Het is duidelijk dat men in Dendermonde moet roeien met de riemen die men heeft. De infrastructuur is totaal niet meer aangepast aan de noden. Dit heeft dus ook impact op zaken zoals het bezoekersbeleid dat men (maar) kan voeren.

- Bijzondere bepalingen voor bezoeken van kinderen van gedetineerden. Vanuit het CAW Oost-Vlaanderen wordt ingezet op 'kinderbezoeken'. Zij organiseren 2x/maand een kinderbezoek in de speelzaal van de gevangenis (= aparte ruimte, anders dan het reguliere bezoek door FOD Justitie georganiseerd). Op woensdag is dit bezoek voor papa en kind(eren), op zaterdag is ook de partner/ouder/voogd/ welkom. Vrijwilligers van het CAW Oost-Vlaanderen ondersteunen deze werking en trachten de vader-kind relatie te stimuleren.
- Is er wachtruimte voor familieleden?
 - De bezoekers wachten buiten en schuiven op straat aan in de hoop dat ze allen binnen zullen mogen. (soms >1u)
 - Eens voorbij het onthaalloket is er een kleine wachtkamer waar ook wat speelgoed en een frisdrankautomaat staat.
- Onder welke materiële omstandigheden verlopen de bezoeken aan tafel? Voor zover de CVT dit kan inschatten (geen vergelijkingspunt) is dit een vrij kleine ruimte, te beperkt voor de gevangenisbevolking. Hier kwam ook een klacht over.
- Wat voor gedetineerden die nooit extern bezoek krijgen? CAW Oost-Vlaanderen heeft een equipe van bezoekvrijwilligers die op bezoek kunnen komen, indien de gedetineerde dit wenst, wanneer de gedetineerde in kwestie weinig of geen bezoek ontvangt. Dit bezoek gaat door in en tijdens het reguliere bezoek.

2.5.2 Telefoon: de commissie onderschreef de brief van de CTRG ivm het telefoniebeleid..

- De mogelijkheid om te telefoneren? De telefonische accommodatie is ontoereikend en de flexibiliteit in de telefonieregels wordt hierdoor sterk beknot. Dit geeft aanleiding tot veel ongenoegen, vooral over het telefoneren na de werkuren. Duur 15 min. (Dit zou nogal verschillend liggen tussen gevangnissen).
- Kostprijsverrekening. Het tarief wordt nationaal bepaald, SAGGI baat uit. De directie beaamt dat dit duur is. Het gaat om hoge, niet transparante telefoontarieven door een exclusieve provider.

- Het verrekenen van de telefoniekost geeft soms problemen bij gedetineerden die over weinig financiële middelen beschikken. Tot begin 2017 kon men maar 2 x per week het beltegoed opladen. Nu kan dit dagelijks maar de opmerkingen blijven komen.
- Er komen klachten dat overdag bellen onbetaalbaar is: 5 € voor 6 min., terwijl dit 's avonds 2 € is voor 6 min. (daluren)
- Indien bepaalde 'aanwezigheidsgraad' overschreden wordt (overbevolking), dan gaat een 'beurtrol' in voege, wat ook periodiek de nodige deining geeft. (foto hiernaast)

2.5.3 Vorming en opleiding, lichaamsbeweging, vrije tijd en culturele activiteiten.

1. Input vanuit beleidsmedewerker Annelies Jans (met dank). In het kader van het Strategisch Plan Hulp- en Dienstverlening (2000) wordt met een intersectorale equipe gewerkt om een aanbod op poten te zetten om het recht op hulp- en dienstverlening (H&DV) zo veel mogelijk te realiseren.

Het gaat om volgende functies en organisaties:

GEGEVENS PERSONEEL H&D	2017	
	Aantal personen	VTE
Coördinatiefuncties		
Beleidscoördinator (VI. Overheid)	1	0,8
Organisatieondersteuner (CAW Oost-VI)	2	0,75
Onderwijscoördinator (VOCVO)	1	0,5
Sportfunctionaris (DRA)	1	0,2
Cultuurcoördinator (DRA)	1	0,2
Ondersteuning door Justitiepersoneel	0	0
Totaal coördinatiefuncties	6	2,45
Vaste medewerkers		
Trajectbegeleiders (CAW Oost-VI)	4	3,5
Medewerkers CGG	2	0,4
Medewerker Tandem	1	0,1
Detentieconsulent VDAB	1	1
Gevangenisbibliotheekmedewerkers	1	0,5
Andere (bv. slachtoffer-daderbemiddelaar, Kind en Gezin,...)		
Slachtoffer-daderbemiddelaar (Moderator)	3	0,15
Medewerker Touché vzw	2	0,05
Totaal vaste medewerkers	14	5,7
Totaal coördinatiefuncties + vaste medewerkers	20	8,15

Het aanbod H&DV voorziet in zowel groeps- als individueel aanbod en spitst zich toe op volgende domeinen: Welzijn, Gezondheid, Sport, Cultuur, Onderwijs en Tewerkstelling.

Voorbeelden zijn taallessen (Nederlands voor Nederlandstaligen, Frans, Engels), ICT-les, les Maatschappij (= algemene vorming), sportactiviteiten zoals fitness, conditietraining, volleybal, maar ook bijv. van de bibliotheekwerking wordt erg vaak gebruik gemaakt, alsook het wekelijks creatief atelier. Er wordt ook ingezet op het herstelgerichte aanbod met een 'workshop slachtoffers' of een relevante film + bespreking.

Een overzicht van het aanbod kan opgevraagd worden bij de beleidscoördinator, alsook het actieplan 2016-2018 en de tussentijdse evaluatie daarvan (juli 2017). annelies.jans@wvg.vlaanderen.be

Het nijpende personeelstekort en de combinatie met een vaak overbevolkte gevangenis zorgt voor problemen op het vlak van een goede organisatie van H&DV. Wanneer er 3 (of meer) personeelstekorten vastgesteld worden tijdens een shift van het bewakingspersoneel, wordt bekeken welk aanbod nog wel/niet kan doorgaan. Ook al gebeurt dit in samenspraak, de realiteit is dat het H&DV-aanbod hier vaak de dupe van is. Ook bij stakingsdagen en andere vakbondsacties wordt het aanbod geannuleerd.

In 2017 heeft dit geleid tot het annuleren van:

- 15 sessies fitness
- 5 sessies volleybal
- 5 sessies conditietraining
- 4 sessies ontspannend aanbod speelzaal (gezelschapsspelletjes, ...)
- 4 sessie crea (op ca. 30 ingeplande sessies!)
- 3 sessies rookstop (+ werd nadien uitgesteld wegens moeilijkheden)
- 2 lessen Frans
- 1 les Nederlands voor anderstaligen
- 1 les CBE (Ndl/wiskunde)
- 3 lessen ICT
- 1 sessie AA
- 1 infosessie rond 'Slaap(moeilijkheden)'

= in totaal 45 sessies

= 72,5 uur groepsaanbod H&DV

Dit op 52 weken – 8 weken zomervakantie waarin aanbod moeilijk ging zijn en er dus niets gepland werd = op 44 weken + de moeilijkheden voor de individuele H&DV: TB, VDAB, CGG, Tandem, Touché, Moderator en Bib!

Dit bemoeilijkt uiteraard het vernieuwen en verder uitbouwen van H&DV.

2. Zelf ervaren door de CVT:

- In 2017 zijn de vrijetijdsactiviteiten een tijdje stilgelegd, naar aanleiding van de stakingsgolf. Er was te weinig personeel aanwezig om de bewegingen (heen en terug) te begeleiden. Dit is nefast voor het klimaat in het penitentiair complex. We merkten dit aan het aantal klachten hierover, en bij uitbreiding de klachten over de PSA.
- Bibliotheek: wegens wegvallen van het personeelslid (stad Dendermonde) is de bibliotheek een tijd gesloten geweest. Dit was ontoelaatbaar en de CVT is dan ook het gesprek met de directie aangegaan om hier een prioriteit van te maken. De verstrooiing door oa boeken is broodnodig in een gevangenis met gesloten celdeuren. Dit is intussen opgelost, er is terug een personeelslid van de stad Dendermonde dat de plaatselijke bibliotheek runt.
openingsuren: telkens van 13 u – 15u35 blok A op di, B op do en C op vrij. Op woe: variabele tijden ts 13u en 19 u voor wie niet kon komen op de vaste dagen. De timing is afhankelijk van de activiteit van de gedetineerde, het ouderbezoek (laatste woe van de maand) en het aantal bezoekers per sectie.
De commissie kreeg de melding van de nieuwe bibliothecaris dat er te weinig boeken in andere talen zijn (Engels, Roemeens, Russisch,..), en eveneens een tekort aan wetboeken. Bovendien verdwijnen er vooral veel DVD. De man geeft als reden dat 60% 'in voorlopige hechtenis' zit en velen die zaken meenemen.

2.5.4 Werk

- Mogelijkheden om te werken?
 - De mogelijkheden om te werken (atelierwerk en celwerk) zijn in Dendermonde vrij beperkt. Er zijn steeds meer aanvragen dan werkplaatsen. Dit geeft soms (te) lange wachtlijsten. Dendermonde doet wel mee met CELLMADE (Oost-West), waarbij bedrijfsleiders warm gemaakt worden om opdrachten toe te bedelen aan de gevangenen. (folder bijlage twee)
 - In de loop van 2017 ontdekte de commissie – nav klachten- dat de lijsten toch niet steeds correct opgevolgd werden en dat er inderdaad ‘mogelijks’ onregelmatigheden waren. Dit werd met de directie aangekaart, die dit verder onderzocht en nu van nabij opvolgt.
 - Als men op meerdere werkljsten in de wachtrij staat, dan is er geen voldoende formele procedure bij weigering van een bepaald werk. Dit zou formeler moeten (bv ondertekenen). Nu is dit bron van veel frustratie, die zou kunnen verminderd worden.
 - Af en toe worden ook gedetineerden ingezet om de meest urgente herstellings- of herconditioneringswerken uit te voeren in de gevangenis. De staat van sommige cellen is immers op de grens van het menselijk toelaatbare. Zo waren er begin 2017 renovatiewerken op de 8ste afdeling. Dit gebeurt door personeel en gedetineerden samen. In elke cel wordt alles uitbroken en vernieuwd. Dit is gespreid in de tijd
- Renovatiewerken in het kader van de veiligheid van de werkplaatsen? De leeftijd en de staat van de gevangenis brengen met zich mee dat de werkplaats echt niet meer aangepast is. Enkel de zeer noodzakelijke ingrepen worden uitgevoerd. Begin 2018 is een herconditionering van de laadkade voorzien. Dit zal waarschijnlijk met zich meebrengen dat het werkatelier tijdelijk gesloten wordt, waardoor nog meer mensen ganse dagen op cel zullen moeten doorbrengen (en er voor hen geen alternatieven zijn om te werken of geld te verdienen)
- Wat kan men in de gevangenis verdienen?
 - In september vernam de commissie dat de budgetten ‘op’ waren, waardoor er ook op die lonen bespaard diende te worden. Dendermonde heeft niet veel ‘betaald werk’ en moet dus voor de andere karweien een eigen systeem toepassen.
 - Een concretere toelichting zit in bijlage drie

2.6 Regime en discipline

2.6.1 Algemeen

- Theoretisch zouden beklagden een andere regime moeten krijgen dan veroordeelden,. Bij aankomst worden beklagden echter gevraagd een afstandsverklaring te ondertekenen waarbij ze afstand doen van dit speciaal regime. Dit zou in Dendermonde naar verluid niet organiseerbaar zijn. Dit specifiek regime heeft immers repercussies op de mogelijkheden tot wandelen, diensten te raadplegen, te werken, bezoek (enkel glasbezoek),...
- Gedragingen die doorgaans worden gesanctioneerd? Positieve en negatieve gratificaties? Soorten sancties?
 - We merken dat Dendermonde zich, zowel qua soorten sancties als qua zwaarte af en toe vergelijkt met andere gevangenissen (oa Oudenaarde).
 - Sinds de komst van de nieuwe directrice (mevrouw Bury) merken we een verstrenging in het sanctiebeleid, zonder dat dit extreem wordt. De CVT kan hierachter staan.
 - In Dendermonde is er toch een aanzienlijke drugproblematiek en dus zijn vele sancties hiermee verbonden
- Regelmatig proberen aanvragers bij de commissie verhaal te halen tegen een sanctie. In de meeste gevallen is het duidelijk dat het niet tot de (huidige) opdracht van de commissie behoort. Het is ook duidelijk dat het vaak om een 'ventileren' van frustratie gaat. In een paar situaties vond de commissie dat de toegepaste regel niet altijd duidelijk was (bijvoorbeeld een bezoekverbod van een moeder uitbreiden naar de vader zonder dat deze een aanwijsbaar aandeel had en het verlengen van een maatregel ' strikt' na transfer zonder dat er in de nieuwe gevangenis een aanleiding toe was die sanctionering verantwoordde).

2.6.2 Disciplinaire afzondering

- Het was uiterst zelden dat er tijdens de bezoeken van de MC iemand in afzondering zat. De MC heeft ook steeds het aanbod tot celbezoek gedaan.

2.6.3 Gebruik van dwang

- Organisatie van fouilleringen en naaktfouilleringen. Hierop is vorig jaar (ook door de CTRG) uitgebreid ingegaan

2.7 Overlegorgaan voor de gedetineerden

(Basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden)

Art. 7. § 1. In elke gevangenis wordt een klimaat van overleg nagestreefd. Daartoe wordt in elke gevangenis een overlegorgaan opgericht teneinde de gedetineerden in de gelegenheid te stellen inspraak te hebben in aangelegenheden van gemeenschappelijk belang die voor hun medewerking in aanmerking komen.

In een vorig jaarverslag is reeds ingegaan op dit paritair overlegorgaan en de moeilijkheden in een steeds wisselend bevolkingskader.

Eind 2017/begin 2018 kaartte een van de gedetineerden – met mandaat in dit orgaan- een structurele moeilijkheid aan bij de werking en gaf hij ook voorbeelden van ‘zinnvolle’ agendapunten:

- Een goede agendavoorbereiding vergt voor de leden van de delegatie gedetineerden dat elke ‘verkozene’ zelf agendapunten verzamelt, en dat deze dan samen kunnen ‘voorbereid’ worden. Hiertoe zou ook voor/door de delegatie gedetineerden een timing of kalender moeten opgesteld worden omdat men nu vooral ad hoc met een voorbereidingsmoment geconfronteerd wordt zonder dat men zijn oor te luisteren heeft kunnen leggen.
- Onder andere het punt van het ‘buiten wachten’ van het bezoek in weer en wind en de regeling voor bezoekers in een rolwagen werd illustratief benoemd.

2.8 Uitvoering van het individueel detentieplan

(Basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden)

Art. 38. § 1. (...) in overleg en met medewerking van de veroordeelde, een individueel detentieplan uitgewerkt.

§ 2. Het detentieplan wordt opgesteld in de strafinrichting of de afdeling waar de veroordeelde geplaatst is of waarnaar hij werd overgeplaatst (...).

§ 3. Het individueel detentieplan bevat een schets van het detentietraject en, in voorkomend geval, van de activiteiten die op herstel gericht zijn, met name de schade die de slachtoffers opgelopen hebben. Het detentieplan bevat ook eventuele adviezen over overplaatsingen die voor de veroordeelde redelijkerwijze in het vooruitzicht kunnen worden gesteld, rekening houdend met de duur van de uitgesproken straffen, met de criteria voor de toepassing van bijzondere wijzen van tenuitvoerlegging en van vervroegde invrijheidstelling of met de datum van definitieve invrijheidstelling.

Dit plan bevat bovendien voorstellen van activiteiten waaraan de veroordeelde zal deelnemen, zoals:

1° in het kader van de strafuitvoering beschikbare of beschikbaar te stellen arbeid;

2° onderwijs- of vormingsprogramma's, opleidings- of omscholingsactiviteiten en andere activiteiten die op reïntegratie gericht zijn;

3° psychosociale begeleidingsprogramma's of medische of psychologische behandelingsprogramma's.

Het detentieplan wordt opgesteld rekening houdend met de mogelijkheden van de gedetineerde en van de penitentiaire administratie.

§ 4. Het detentieplan wordt opgenomen in een samenwerkingsprotocol dat ondertekend wordt door de veroordeelde en door de directeur.

(...)

Art. 39. Het individueel detentieplan wordt, in samenwerking met de veroordeelde, in de loop van de detentie zoveel als nodig aangevuld, nader geconcretiseerd en bijgestuurd, onder meer in functie van de evolutie van de veroordeelde en van gerechtelijke of administratieve beslissingen die zijn detentietraject beïnvloeden of kunnen beïnvloeden.

3. Behandeling van de aanvragen ontvangen door de commissie van toezicht

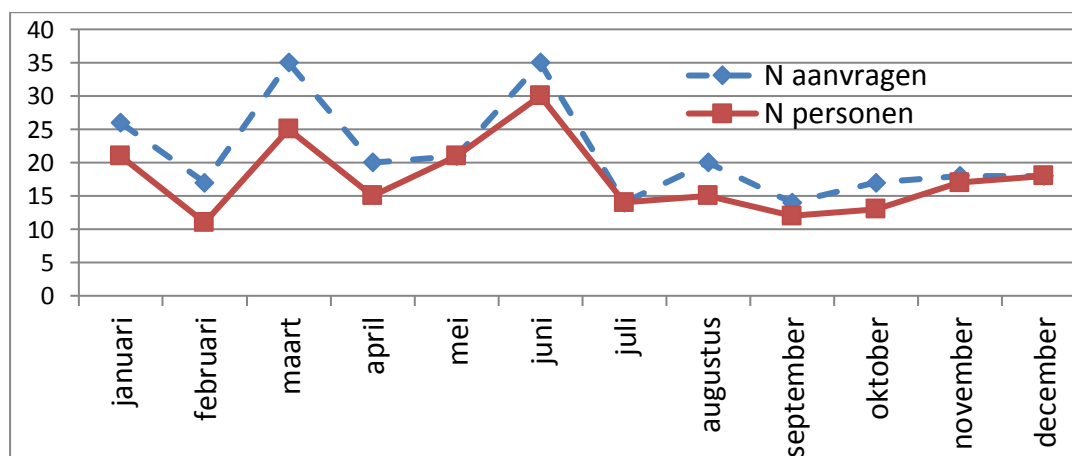
3.1 Procedure voor de indiening van de aanvragen

- Beschrijving van de procedure:
 - In het detentiecentrum hangt een groene brievenbus, dicht bij de centrale dispatchdesk. De maandcommissaris beschikt over een sleutel van deze brievenbus; in de gevangenis is voor het overige niemand in het bezit van dergelijke sleutel.
 - De gedetineerde kan een aanvraag doen om gehoord te worden en vult hiertoe een geel formulier in: aanvraag externe diensten (zie bijlage een)
 - We merken dat – wanneer mensen de taal of het schrift niet machtig zijn, dat medegedetineerden dit in hun plaats invullen.
 - De aanvragers kunnen de briefjes zelf in de brievenbus deponeren.
 - De maandcommissaris haalt de aanvraagbriefjes uit de brievenbus en geeft er de gepaste opvolging aan. Meestal krijgt de aanvrager de kans om de vraag te komen toelichten in een persoonlijk onderhoud
 - Bij taalproblemen schakelt de MC in de mate van het mogelijke over op Engels, Frans, Duits... maar dit volstaat niet altijd.
- Informeren van de gedetineerden
 - Het is de CVT niet duidelijk of alle gedetineerden de procedure wel voldoende exhaustief uitgelegd krijgen. We vermoeden dat ook medegedetineerden hun celgenoten op de hoogte brengen.
 - We merken uit de aanvragen dat het vooral onduidelijk blijft waarvoor de MC precies kan ingezet worden. Er blijven vragen komen over de procesgang, thema's die men met de advocaat moet aanpakken, klachten over het regime en de interne gevangenisprocedures, klachten over sancties, ook als deze volgens de regels gebeuren,...

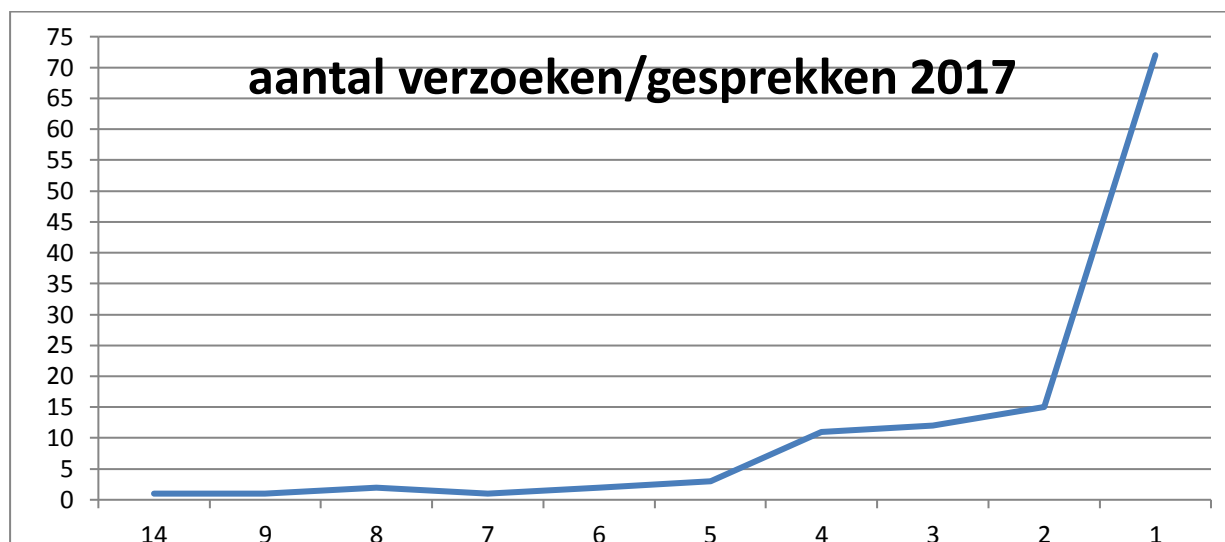
3.2 Statistieken van de aanvragen

1. Kwantitatief: aantal aanvragen en aantal verschillende personen

De commissie ontving in 2017 255 aanvragen van 120 verschillende personen.

Het is duidelijk dat de meeste aanvragen komen van mensen die eenmalig beroep doen op de CVT, ook al is er ook een subpopulatie 'veelvragers'. Bij deze laatste groep eindigt de reeks meestal abrupt. De CVT vermoedt dat er dan een transfer heeft plaatsgevonden of dat strafeinde de reden van stopzetting van de aanvragenstroom kan zijn. De CVT merkt ook dat een aantal gedetineerden pogt de consultaties van de MC te ge/misbruiken als afleiding voor een ganse dag op cel (een babbeltje). Het regime en het gebrek aan werkmogelijkheden brengt dit waarschijnlijk mee. De MC geeft dan de boodschap dat deze invulling niet de bedoeling is.

In bovenstaande grafiek merken we dat er in 2017 1 persoon is die liefst 14 verzoeken indiende en dat er 72 personen zijn die eenmalig beroep deden op de CVT. 60% van de aanvragers doet een eenmalige aanvraag.

2. Kwalitatief: aard van de aanvragen - (tussen haakjes wat binnen de categorie meest voorkwam)

registratie van klachten 2017 CVT Dendermonde

totaal aantal aanvragen

255

1	Plaatsing in een gevangenis overbrengingen en onthaal (racisme)	26
2	Materiële levensomstandigheden in de gevangenis (boekh/kantine/kledij)	68
3	Omstandigheden van het leven in gemeenschap (machtsmisbruik, pesterij, misbruik informatie)	31
4	Contact met de buitenwereld (vooral telefonie en bezoek)	37
5	Godsdienst en levensbeschouwing (radicalisering & respecttekort)	13
6	Vormingsactiviteiten en vrijetijdsbesteding (vooral: bibliotheek)	13
7	Werk (vooral: toegang)	17
8	Gezondheidszorg en voeding/hygiëne	70
9	Psychosociale dienst (vooral: toegang)	5
10	Orde – veiligheid – dwang - (vooral machtsmisbruik)	34
11	Tuchtregime (vooral: tuchtbetwisting)	21
12	Commissies van toezicht (vooral: vragen waar CVT niet bevoegd)	21

totaal aantal onderscheiden kwalificaties aanvragen

356

3.3 Gevolg gegeven aan de aanvragen

Bijna bij alle aanvragen wordt betrokkene een gesprek met de MC aangeboden, tenzij eerst een verhelderend contact met de adjudant of de directie meer aangewezen is. Na dit contact wordt de volgende stap beslist:

- gesprek was voldoende
- ineens advies kunnen geven – meestal in een persoonlijk onderhoud, uitzonderlijk schriftelijk
- verdere inforonde en aankarten directie om dan ofwel zelf terug te koppelen naar betrokkene, ofwel de leidinggevenden dit te laten doen,
- een structureel probleem zelf verder opvolgen. Indien dit een probleem is dat de gevangenis overstijgt, wordt soms teruggekoppeld naar de Centrale Raad, die dan eventueel zelf actie onderneemt (bv. telefoontarieven)

3.4 Markante problemen

Algemeen kunnen we een aantal grote lijnen aangeven:

- communicatietekort is een belangrijke factor bij het ontstaan van spanningen, frustraties die uitmonden in aanvragen bij de commissie. We bedoelen hier niet dat de informatie niet gegeven wordt, maar vooral: dat ze niet 'aankomt', dat ze niet voldoende gecapteerd en begrepen wordt door de gedetineerde. Veel info wordt waarschijnlijk ook gegeven bij het begin van de detentie. Velen zijn op dat ogenblik nog teveel onder de indruk, zodat vele info aan hen voorbij gaat. Ook de graad van geletterdheid en de taal spelen zeer zeker een rol. De commissie is vaak 'vertaler' van de regels en wegwijzer in het dagelijks reilen en zeilen in de gevangenis. Bij wijze van voorbeeld: als bij een rapportbriefje voor de directie niet vermeld staat 'waarom' men de directeur wenst te spreken, komt dit briefje niet aan en wordt het verticaal geklasseerd. Dit moeten wij zeer regelmatig opnieuw uitleggen aan de betrokkenen bij klachten over het 'verdwijnen' van briefjes voor de directie.
- een tweede punt is zeker dat Dendermonde een gevangenis is, waar quasi iedereen hoofdzakelijk 'op cel' zit. Dit heeft tot gevolg dat de maandcommissaris ook een aantal ongegronde, onterechte of niet-relevante aanvragen krijgt, waar het eigenlijk om het 'contact' te doen is.

Een aantal **punctuele** zaken het afgelopen jaar:

- infrastructuur en uitrusting:
 - dringende vervanging **versleten keukenmateriaal**
 - supervisie **kwaliteit en hygiëne matrassen**
- diensten en werkprocessen:
 - Soms komen **goederen** van de gedetineerde erg laat (of niet) aan in de gevangenis **na een transfer**. We maken melding van de gedetineerde wiens rugzak bij een transfer verdwenen was. Hij diende verscheidene maanden te wachten op een schadevergoeding. Navraag leert dat goederentransfer niet gelijktijdig gebeurt met personentransfer (buiten een klein doosje directe behoeftigheden). Goederen moeten eerst allemaal naar Vorst om dan te worden herverdeeld (surrealistisch en het zou goed zijn om dit centraal te evalueren). Intern kan er echter ook nog wat snelheidswinst gemaakt worden bij het uiteindelijk bezorgen aan de eigenaar.

- **werking van boekhouding** (tgv onderbezetting?): te traag en niet altijd efficiënt: tijdig inboeken kredieten, aankopen goederen: teveel willekeur en onvoldoende georganiseerd, geregeld fouten bij afname geld op rekening,...
Soms wordt er ook tegenstrijdige informatie gegeven: er werd eerst terugbetaling beloofd van een tandprothese, maar finaal diende hij die zelf te betalen.
Zou te maken hebben met niet-vervanging bij pensioen.(zie ook toelichting bijlage drie)

Een tweede probleem heeft te maken met het tijdsverloop bij B-postbank. Op die manier staat soms te laat geld op de rekening en is de 'kantine-verwerking' al voorbij. Hierdoor kan er niet geleverd worden. Dit zou een structureel probleem zijn, ook voor andere gevangenen. Dit zou best centraal aangepakt worden.

- **Intern reglement mbt telefoneren:** voorjaar 2017 werd vastgesteld dat dit mogelijk dubbelzinnig is en niet meer overeenstemde met het nieuwe huishoudelijk reglement. Update en goede afstemming tussen alle documenten nodig.
- **Interne post:** soms komen documenten niet aan via de interne post (bv van griffie naar gedetineerde). Is het zinvol hier een traceermethode te ontwikkelen?
- **problemen om goederen binnen te laten komen:** onvoldoende detailinformatie gekend door de gedetineerden
 - bestellingen of pakjes die gewoon via de post binnenkomen zijn niet toegestaan: worden teruggestuurd of in depot geplaatst, behalve voor gedetineerden die geen bezoek krijgen en geen geld hebben om iets te kopen. Mits toestemming van de directeur mag de familie in dat geval wel een pak opsturen met (vooraf) goedgekeurde inhoud.
 - binnenbrengen via bezoek: cfr document (maar de inhoud moet tot in de details omschreven zijn en 100% overeenstemmen of wordt niet aanvaard!)
 - aankopen via buitenkantine: een zeer beperkte catalogus met voornamelijk scheerapparaten en matrassen (staat op een apart TV-kanaal) of via omschrijving + max. prijs waarna de boekhouding iemand stuurt om in een lokale winkel het nodige te gaan kopen. Ze kunnen blijkbaar ook via de Collishop van Colruyt kopen (met opgave catalogusnummer) volgens kwartierchef, maar beschikken niet over een catalogus. Volgens de directie werd die mogelijkheid afgeschaft omdat ze materiaal probeerden te bestellen dat niet thuishoort in een gevangenis (slijpschijven en metaalzagen)
- willekeur tegengaan bij de **toekenning van werk:**
 - Klopt het gerucht dat chefs in de praktijk iemand kunnen saboteren om werk te krijgen?
 - Wordt de lijst met de rangorde van de aanvragers altijd gevolgd?
 - Kan iemand om medische redenen voorrang krijgen?
- Tijdelijke sluiting **bibliotheek:** dit was een probleem van de wat aanslepende vacature van de stad Dendermonde voor deeltijdse bibliothecaris. De impact van deze ontoegankelijkheid op de gedetineerden was groot.
- **Medicatiebedeling:** nav een incident werd duidelijk dat de medicatiebedeling concreter moest gemaakt worden: bij het overslaan van een medicatiemoment mag niet op eigen houtje een 'inhaalbeweging' uitgevoerd worden door de PB maar moet dit gemeld worden (directie, arts) en advies gevraagd.

- Organisatie werk van de maandcommissaris:
 - beste periodes voor oproepen gedetineerden (cfr schema in gang):
 - 9u30-11 u
 - 11u45 – 13 u
 - 14u – 14u45
 - 15u30 – 16u45
 - 17u30 – 19u45
 - Tussendoor zijn er bewegingen en is het moeilijk om gedetineerden op te roepen, bovendien vraagt de kwartierchef om tijdens een beweging een gedetineerde op gesprek niet alleen te laten terugkeren naar het centrum maar eerst te bellen naar het centrum (144) om hem te komen halen
- Radicalisering: Dendermonde heeft geen afdeling voor geradicaliseerden (Hasselt-Brugge). Uitzonderlijk werd er iemand in Dendermonde geplaatst 'omdat Dendermonde een rustige gevangenis is'. Wel hadden we de eerste helft 2017 een algemene radicaliseringsgolf: plots waren er overal baarden, waren er meer incidenten met Koran en gebedsmatjes, enz... die aangekaart werden bij de CVT. Mr K. Dhaenens - directielid is in de loop van 2017 gevraagd om in de centrale diensten te Brussel te gaan werken specifiek mbt radicalisering (oa de-radex)
- Zichtbaar dragen van de badge door het personeel: werd in het voorjaar gesignaleerd als blijvend probleem. Directie meldde de commissie dat ze er een 'strijdpunt' gingen van maken. De commissie krijgt ook opmerkingen van gedetineerden dat het personeel zich niet aan de zondagse dresscode zou houden (wit hemd?) maar aan de andere kant wel streng is voor de dresscode van de gedetineerden.

4. Controles uitgeoefend door de commissie van toezicht

4.1 Observatieverslagen

- Maandelijks maakt de MC een verslag van de bevindingen tijdens de bezoeken.
- Dit verslag wordt toegelicht op de maandelijks plenaire vergadering, voorgezeten door de voorzitter. Deze vergadering vindt plaats in de gevangenis.
- Aandachtspunten en onregelmatigheden worden grondiger besproken en een opvolgingstraject wordt afgesproken. Dit wordt dan uitgevoerd door de volgende maandcommissaris
- Van de maandvergadering wordt ook een algemeen verslag gemaakt, dat aan alle leden overgemaakt wordt.
- Op de maandelijks vergadering gebeurt de 'overdracht' naar de volgende maandcommissaris.
- Punten van algemene aard, genodigden om info uit te wisselen, concrete vragen van collega-CVT, opvolging van het ledenbestand en de beurtrol, bespreken van vragen van de CTRG, verslag van ontmoetings- en studiemomenten, actualiteiten.... vinden eveneens hun plaats in de maandvergadering.

4.2 Relaties met de directie en het personeel

- Relaties met het bewakingspersoneel

De leden van de CVT geven aan dat de relaties wat kunnen wisselen naargelang de bewakingsassistent. Soms is men zeer gediensig om de MC te helpen om een gesprekslokaal te hebben (niet evident in deze oude gevangenis, die niet meer voldoet aan de noden) of om de gedetineerden die de MC willen spreken te halen. Er zijn echter ook ervaringen dat men eerder 'gedoogd' wordt en dat er soms lang moet gewacht worden eer men een volgende persoon haalt.

- Relaties met de lijnfuncties

Geen opmerkingen over, bereidwillig om iets toe te lichten of om de MC op weg te helpen (bv werking kopiemachine voor het overzicht van de tuchten, technische stappen voor toegang tot map IRP,...)

- Relaties met de directie

Sinds 2017 heeft Dendermonde een nieuw inrichtingshoofd: mevrouw Vanessa Bury, die ook Beveren onder haar hoede heeft. Zij werd ter kennismaking uitgenodigd op de vergadering van de CVT.

In de loop van 2017 werden ook Mr Gyselincx als nieuw directielid uitgenodigd en kwam Mr Leroy (intussen naar Gent) eveneens naar de CVT om toelichting te geven over oa de boekhouding, de kantine, de atelier en de verloning.

De CVT heeft geen problemen om te woord gestaan te worden door de directie. Het is wel niet steeds evident om iemand van de directie concreet te pakken te krijgen op het moment van het bezoek van de MC. Hierdoor moet de behandeling van een vraag van de gedetineerde soms wachten tot de volgende week om antwoorden te hebben.

Er werd door de directie dan ook gesuggereerd dat eventuele vragen om toelichting ook per mail kunnen overgemaakt worden. Dan hebben zij ook de tijd om de noodzakelijke elementen na te kijken en een accuraat antwoord/gevolg voor te bereiden.

In de commissievergadering van november gaf directeur Leroy toelichting bij een aantal vragen die steeds weer opdoken in de loop van 2017 en waar de commissie zich vragen bleef stellen over de concrete regelingen. U vindt een afschrift van de beknopte notulen in bijlage drie.

- Relaties met de ondersteunende diensten

Geen problemen om inlichtingen te verkrijgen van de griffie, de boekhouding,... Correct geholpen.

4.3 Adviezen en aanbevelingen

- Baseline: inzetten op begrijpbare communicatie en checken of de procedures inderdaad bij iedereen begrepen zijn
- Relationeel: vanuit de aanvragen is het duidelijk dat de omgang tussen gedetineerde- personeel dé basisbron van conflicten en frustratie blijft, waarschijnlijk aan beide kanten. Zolang bejegening niet uitgaat van basisrespect voor de mens achter respectievelijk ‘gedetineerde’ en ‘bewakingspersoneel’ blijven het ‘rolletjes’ die men speelt en waar men kan uitvallen. We merken wel grote verschillen in de mentaliteit van het gevangenispersoneel en algemeen gezien horen we vaker positieve geluiden over medewerkers dan vroeger. De inspanningen moeten echter sterk verder gezet worden.
- Beleid: ook naar de leidinggevende aansturing merken we de jongste tijd een duidelijkere hand en sturing. Goede zaak voor Dendermonde want teveel wissels is altijd nefast. Gelukkig worden ook een aantal onbestaande of verouderde procedures (opnieuw) ontwikkeld.
- Voor de ontwikkeling van een beleid inzake agressie-escalatie, die soms mede in de hand gewerkt wordt door de attitude van het bewakingspersoneel, zou de directie over een beter juridisch instrumentarium moeten beschikken, om ook lokaal een degelijk intern HR-beleid te kunnen voeren. Dit is er op dit ogenblik niet, waardoor soms onwerkbaar situaties ontstaan met een personeelslid, waar de directie beleidsmatig te weinig eigen ingrijpingsmogelijkheden heeft.
- We ontdekken bij de aanvragen veel klachten over ‘verschillende’ behandeling naargelang de bewaker. Er is zeker meer periodieke vorming en opleiding nodig bij het personeel. Niet iedereen is mee met de meest recente afspraken en procedures (of past ze niet/anders toe, bijvoorbeeld de rapportbriefjes, het opvolgen van belsein,…) of is even bereid om op eigen initiatief communicatie te maximaliseren (oa taalbarrière)

4.4 Contacten met collega-CVT, andere vragen en thema’s voor de Centrale Raad (CTRG)

- De voorzitter nam deel aan twee ontmoetingen met andere CVT:
 - Dag van de commissies – Brussel
 - Ontmoeting Vlaamse voorzitters – Ruiselede
- Er kwam ook een dubbele vraag tot informatie-uitwisseling van de CVT te Mechelen:
 - Nav een transfer en een klacht die de gedetineerde in Mechelen formuleerde over een incident te Dendermonde. Onderzoek van onze eigen verslagen heeft niks opgeleverd
 - Over de regeling ivm TV wanneer men met meerderen op cel is. Wij maakten de financiële regeling Dendermonde over aan Mechelen
- Wij kregen een vraag voor een stageplaats in een zorgteam (internering). Wij hebben betrokkene verwezen naar gevangnissen die afdelingen voor geïnterneerden hebben en dus ook beschikken over een zorgteam.
- Voor de Centrale Raad: de commissie is van oordeel dat een aantal thema’s de plaatselijke werking overstijgen en beter aangepakt worden door de Centrale Raad:
 - De overgang van de huidige naar de nieuwe regelgeving: cave het risico op verdwijnen van waardevolle vrijwillige krachten als er geen ‘veilige’ overgangen gecreëerd worden
 - Het tijdsverloop bij het werken met B-Postbank (blz 19)
 - De transfer van persoonlijke goederen van de gedetineerde bij overplaatsing (blz 18)

... en voor de gedetineerde!

De gevangenis levert meer dan goed werk

Gevangenisarbeid levert ook een belangrijke sociale meerwaarde op. Door werk toe te vertrouwen aan gedetineerden helpt u mee aan hun reïntegratie. U biedt hen uitzicht op een nieuwe toekomst. Werken geeft hen de kans om hun verantwoordelijkheid te nemen en de slachtoffers te vergoeden, levensdiscipline en beroepservaring te verwerven, en later makkelijker hun plaats in de maatschappij te vinden. En wat wint u? U versterkt uw imago van maatschappelijk verantwoorde onderneming. Gevangenisarbeid loont dus voor iedereen!

GRATIS BESTEK?
KLIJK OP WWW.CELLMADE.BE

Werkplaatsen Oost- en West-Vlaanderen

- Beveren
- Brugge
- Dendermonde
- Gent
- Ieper
- Oudenaarde
- Ruiselede

Contacteer ons

Tine Verhenne, Directeur
tine.verhenne@cellmade.be - 0476 61 44 33

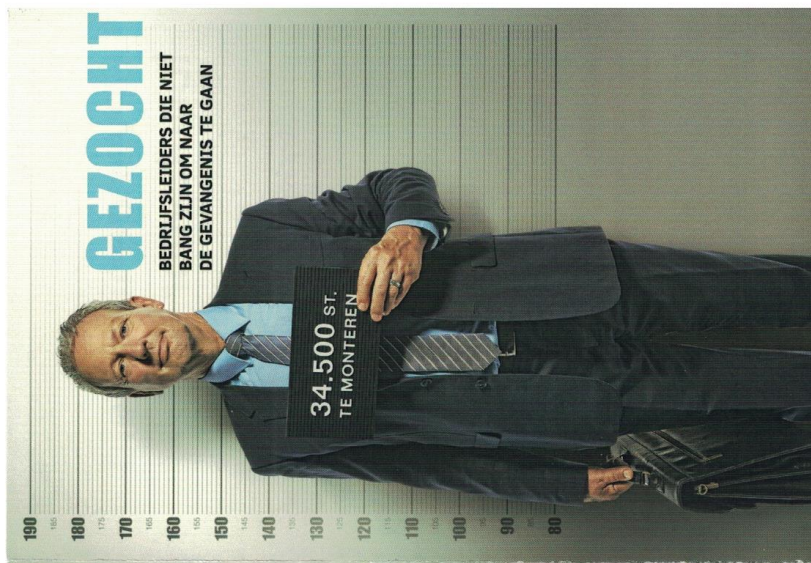
Eric Debrock, Account manager
eric.debrock@cellmade.be - 0476 97 00 89

Luc Callaert, Account manager
Luc.callaert@just.fgov.be - 0495 58 84 09

CELLMADE
DE GEVANGENS LEVERT GOED WERK

 FOD Justitie, Directoraat-generaal
EPI, Cellmade Oost-West
info@cellmade.be
www.cellmade.be

Refugestraat 14,
8200 Brugge
T 050 32 39 29
F 050 32 39 13

Gevangenisarbeid werkt efficiënter dan u denkt.
Zowel voor uw onderneming als voor de gedetineerden.

CELLMADE
DE GEVANGENS LEVERT GOED WERK

Gevangenisarbeid loont, voor u...

Werk uitbesteden aan gedetineerden? Het brengt meer op dan u denkt! Voor uw onderneming én voor de mensen binnen. Hier vindt u alvast enkele goede redenen om naar de gevangenis te gaan.

U werkt met een ervaren partner

Cellmade is het label van de Regie van de Gevangenisarbeid, een autonome dienst binnen de FOD justitie. We staan al sinds 1931 in voor de tewerkstelling en de opleiding van gedetineerden in de Belgische strafinrichtingen. U mag er dus op vertrouwen dat we goed werk leveren, met kennis van zaken.

U vraagt, wij hebben de oplossing

Verspreid over heel België beschikken we over **meer dan 30 penitentiaire werkplaatsen**. Daar kunt u terecht voor een waaier aan activiteiten en diensten.

Handenarbeid

Verpakken, plooiën, monteren, assembleren, conditioneren, plakken, snijden, diverse onderaannemingen, verzenden, verwerken, kartonwerk, invoegen ...

Technische taken

Elektrische montages, coderen van gegevens, scannen van documenten en sorteren.

Industriële activiteiten

Schrijnwerkerij, smidse, drukkerij en landbouwuitbating, kleermakerij.

Welke opdracht u ook heeft, wij hebben de juiste oplossing!

U geniet tal van extra voordelen

In de gevangenis vindt u alles wat u zoekt:

- Voldoende capaciteit
- Flexibele en gemotiveerde werkrachten
- Begeleiding door bekwaam en ervaren technisch personeel
- Strikte kwaliteitscontroles
- Punctuele uitvoering
- Korte leveringstermijnen
- Concurrentiële tarieven

Bovendien staan we altijd dicht bij u. Onze **regionale afdelingen** antwoorden snel en correct op al uw vragen.

Bent u geïnteresseerd in een samenwerking? Wilt u weten wat we voor u kunnen doen en hoe we te werk gaan? Kijk op www.cellmade.be en maak een afspraak.

“Cellmade levert goed werk en geeft gedetineerden uitzicht op een beter leven.”

BIJLAGE DRIE: TOELICHTING DOOR DIRECTIE BIJ EEN AANTAL REGELINGEN

Maandvergadering 24 november 2017

Toelichting door directeur Philippe Leroy: betreffende:

- a. Briefjes door gedetineerden aan de directie:
 - Alle briefjes worden afgegeven aan de kwartierchefs rond de middag.
 - Voor een gesprek met de directie dient de reden vermeld te worden.
 - Rechtstreeks met directie kan met brief onder gesloten omslag.
 - Verdwijnen van briefjes gebeurt in bepaalde « periodes ».
 - Kwartierchef of adjudant kan ook briefjes behandelen – eenvoudige zaken.
 - De gele briefjes voor externe zaken, de groene voor de interne.

- b. Toestand van de keuken:
 - Werken zijn aan de gang. Er zijn nieuwe toestellen geleverd.
 - Er is nog een probleem met de gasdruk.
 - Friteuse moet nog geleverd worden.

- c. Bezoldiging gedetineerden:
 - Uurlonen tussen 0,85 cent en 1,25 euro.
 - Celwerk is best betaald ongeveer 2 euro per uur.
 - Max. 5 dagen per week met een maximum van 40 uur is toegelaten.
 - Atelier: meerdere problemen, oa. brandveiligheid, lift, stof in de werkplaats.
 - Aanbod: er is een algemeen tekort aan werkaanbod, de verbouwingen aan de lift zullen begin 2018 zeker voor bijkomende problemen zorgen. Het atelierwerk moet dan tijdelijk helemaal stopgezet worden.

- d. Rekeningbeheer en kantine:
 - De 24e van iedere maand komt geld op hun rekening.
 - Tussen het stortingstijdstip en het op de rekening staan verlopen ongeveer 5 dagen vandaar het probleem. (Verwerking, weekends, bank holiday ...)
 - Kantine voor sigaretten staat op een apart blad – aparte verwerking van de verschillende lijsten door de diensten van de gevangenis. Hierdoor is soms de sigarettenlijst nà de andere lijst en dan kan het saldo inmiddels ontoereikend zijn.

- e. Douchen: men kan elke dag douchen.
 - Er kan na het werk een douche genomen worden.
 - Regeling door de overste van de werkplaats.

Voorzitter Ann Moens dankt de directie voor de aanwezigheid en toelichting.